

KOITEREEN SÄÄNNÖSTELYN SEURANTA

MUISTIO

- Aihe** Seurantaryhmän kokous 24.10.2007 kello 10.00 - 13.00.
- Paikka** Kunnanvirasto, Sampola, Iломantsi
- Läsnä** *Pohjois-Karjalan ympäristökeskus:* Janne Kärkkäinen (pj.) ja Jukka Nykänen
Iломantsin kunta: Eila Piippo, Kyösti Ikonen
Vattenfall Sähköntuotanto Oy: Erik Mälkki ja Veikko Palmu
P-K:n TE-keskus: Veli-Matti Kaijomaa
RKTL: Ari Leskelä
Koitereen kalastusalue: Raimo Maksimainen
Koitajoen kalastusalue: Markku Uusitalo
Huhuksen kyläyhdistys: Seppo Lehtinen
Kylätoimikuntien edustajat ja ranta-asukkaat: Eero Hämäläinen ja Aaro Puhakka.

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Janne Kärkkäinen avasi seurantaryhmän kokouksen kello 10.00. Keskusteltiin seurantaryhmän osittaisesta uudelleenjärjestäytymisestä ryhmän puheenjohtajana toimineen Jukka Höytämön vaihdettua työpaikkaa. Päätettiin, että uutena puheenjohtajana toimii Janne Kärkkäinen ja sihteerinä Jukka Nykänen.

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistiota kommentoitiin ja pyydettiin korjaamaan erityisesti kokoukseen osallistuvien nimilistan ja organisaatioiden osalta. Korjaukset tehdään ja tallennetaan arkistoon jäävään kappaleeseen.

3. Viestintäsuunnitelman kommentointi

Seurantaryhmä pohti, mitä viestintäsuunnitelmassa mainitussa infotaulussa (Lammassaassa) tiedotetaan ja miten siitä päätetään. Ympäristökeskuksen kokoama sisältö voidaan hyväksyttää seurantaryhmällä.

Iломantsin kunnan ylläpitämiin Koitereen säännöstelyä ja sen kehittämistä esitteleville internetsivuille toivottiin suoraa linkkiä SYKEN vedenkorkeustietoi-

hin ja tarkempaan vedenkorkeustietoon (vedenkorkeus ja ennustekuva). Todettiin, että asia selvitetään talven aikana ympäristökeskuksessa.

Keskustelussa tuli esille, että vedenkorkeuksia koskevien suositusten toteutumista on vaikea seurata, koska koottua tietoa ei ole ja esimerkiksi vedenkorkeuksien osalta on tarkasteltava viittä eri suositusjaksoa. Erik Mälkki ehdotti, että kun kukin viidestä suositusjaksosta on ohi, Vattenfall sähköntuotanto kokoaisi ja lähettäisi sanallisen raportin Koitereen internetsivuilla julkaistavaksi. Ehdotus sai kannatusta. Sovittiin, että ympäristökeskus kommentoi raportteja Vattenfall:lle, jonka jälkeen raportti laitetaan internetsivuille.

4. Suositusten seurantaohjelma

Janne Kärkkäinen esitteli SYKEN laatiman säännöstelysuositusten seurantaohjelman, mittarit ja laskentaohjelman. Excel-pohjainen ohjelma laskee vedenkorkeussuositusten toteutumisen onnistumista kuvaavat muuttujat syötettyjen päivittäisten vedenkorkeuksien perusteella.

Erik Mälkki kysyi, voisiko numeerisen ja mittaritarkastelun rinnalla esittää myös voimayhtiön kommentit, joissa kuvattaisiin jakso myös sanallisesti ja selostettaisiin mm. suositusten vaikutus tuotantolukuihin. Veikko Palmu totesi, että tuolloin voisi tiedottaa esimerkiksi laitevaurioiden vaikutuksista tarkastellulla jaksolla. Janne Kärkkäinen lisäsi, että kirjalliset kuvaukset olisivat arvokkaita myös kootessa viisivuotisraporttia. Vattenfall ilmoitti, että he voisivat tehdä rinnalle lyhyen kirjallisen tarkastelun, jonka ensimmäinen tarkasteltava vuosi on 2007. Seurantaryhmä piti sanallista kuvausta tarpeellisena.

Veli-Matti Kaijomaa kertoi, että siikaa oli keväällä 2007 havaintojen perusteella enemmän kuin yleensä, mikä voi kuvata poikkeuksellisten vesiolojen nopeaa vaikutusta: kevätkuoppahan jäi lähes puuttumaan. Myös Eero Hämäläinen ja Raimo Maksimainen vahvistivat omat havaintonsa samansuuntaisiksi. Todettiin, että johtopäätösten tekemiseksi tosin tarvitaan pitkä seurantajakso.

Päätettiin, että Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen ja Vattenfallin yhteistyönä laaditaan lyhyet tiedotteet suositusten toteutumisesta keväällä ja kesällä sekä marraskuussa läpileikkaus aina tarkastellun vuoden osalta.

5. Suositusten toteutuminen vuonna 2007

Suositus 1: Talven ja kevään vedenkorkeudet

Suositus toteutui hyvin. Seurantaryhmä pohti syitä Koitereen erikoisille vesioluille keväällä 2007. Veikko Palmu totesi, että alkutalven sadanta oli voimakasta ja talvikaudella juoksetettiin paljon. Koska sulaminen oli aikaista ja lumen vesiarvo pieni, ei keväällä voinut nostaa juoksetusta, joten voimakkaimmat juoksetukset toteutuivat ikään kuin etuajassa.

Kyösti Ikonen kysyi, miten erikoinen kevät vaikutti voimayhtiön tulokseen. Erik Mälkki totesi, että hinnanvaihtelut ovat jyrkkiä puoleen ja toiseen, mutta keskimääräisesti yhtiö teki hyvän tuloksen.

Suositus 2: Alkukesän vedenkorkeudet
Suositus toteutui hyvin.

Suositus 3: Loppukesän vedenkorkeudet

Veikko Palmu totesi, että suositus toteutui sovitulla tavalla. Vedenpinta laski elokuussa, kuten pitikin. Suositusten toteutumisen tarkasteluohjelmasta havaittiin samalla virhe, sillä siinä mainittiin tarkastelupäivämääräksi 30.9. ei 30.8., kuten oli sovittu. Raimo Maksimainen totesi, että syyskuussa vedenkorkeus meni liian alhaiseksi, mistä aiheutui haittoja mm. veneilijöille.

Suositus 4: Loka-joulukuun vedenkorkeudet

Kokouksessa tulkittiin vedenkorkeusennustetta todeten, että vedenkorkeus ei uhkaa nousta syksyllä tavanomaista ylemmäksi ja, että säännöstelysuosituksen mukaisissa rajoissa pysyttänee.

Suositus 5: Rantojen suojaus

Veikko Palmu ja Janne Kärkkäinen totesivat, että nykyinen käytäntö jatkuu ja suojauskohteet hyväksytetään ennen töiden alkamista ympäristökeskuksessa.

Aaro Puhakka ehdotti, että Savilahden erodoitunut ranta Tyrjänsaaren kylän virkistyspaikkana kunnostetaan mitä kiireimmiten. Erik Mälkki ja Veikko Palmu kertoivat, että he ottavat yhteyttä kunnostuksia suunnittelevaan Mika Kinnuseen ja asia selvitetään. Eero Hämäläinen ja Jukka Nykänen totesivat, että suojauksen maisemointiin olisi hyvä kiinnittää erityistä huomiota, koska paikka on näkyvä ja runsaassa käytössä.

Suositus 6: Kantojen ja muun puuaineksen poisto

Suositus on toteutunut suunnitelmien mukaisesti.

Suositus 7: Rantojen siivous

Raimo Maksimainen totesi, että Koitereen kalastusalue siivosi virkistyskäytössä olevia rantoja talkoilla usean kerran kesän aikana. Markku Uusitalo lisäsi, että myös Koitajoen rantoja on siistitty.

Suositus 8: Kalakantojen hoito ja kalastus

Veli-Matti Kaijomaa kertoi, että siika- ja muikkukantoja on seurattu kuoriutumisen jälkeisellä poikasnuottauksella. Tätä vuotta vuoteen 2006 verrattuna muikkutiheydet olivat huonompia. Vuosi 2007 oli vastaavasti siian poikastiheyksien osalta edellistä parempi, vaikkakin tiheydet ovat molemmilla kalalajeilla suhteellisen alhaisia. Mätipumppauksen tulokset olivat hyvät: mäti oli säilynyt edellisenä talvena hyvin hengissä tutkituilla alueilla.

Ari Leskelä lisäsi, että koska siian ja muikun poikasmäärät ovat Koitereella alhaisia, mitään suurta pyyntikalojen ikäluokkaa ei ole odotettavissa. Raimo Maksimainen kertoi, että kalastusalue on osallistunut tutkimustyöhön talkoilla, joten kulut on saatu pidettyä maastotöiden osalta kohtuullisina. Kalastusalueen, TE-keskuksen ja RKTL:n yhteistyö on toiminut hyvin.

Suositus 9: Veneväylien ja karikoiden merkitseminen

Janne Kärkkäinen kertoi, että Kivilahden, Hirsiniemen ja Partalan väylät on luodattu kesällä 2007. Lammassaaren ja Hienenlahden väylät luodataan ensi kesänä, kuten myös väylä Kypönlahteen. Veneväylien merkintä tehdään myöhemmin.

Suositus 10: Koitereen kalastus- ja veneilykartan uusintapainos

Toivo Korhonen välitti kokoukseen tiedon että uusi kartta ei ehtinyt vuodelle 2007. Korhosen sähköpostiviestin liitteenä oli malli mediakortista, mihin on ke-rätty Koitereesta sekä siellä liikkumisesta ja kalastamisesta lisätietoa.

Suositus 11: Vedenkorkeuksien yleisöasteikkojen perustaminen

Janne Kärkkäinen totesi, että työ aikataulutettiin kevättalvella 2008, koska ke-sällä työtä ei pysty tekemään avoveden aikaan. Asteikkojen paikat on paalu-tettu sovituille paikoille.

Useat seurantaryhmäläiset olivat havainneet, että voimayhtiön hiljattain asen-tama Koitereen vedenkorkeuden ilmoittava puhesyntetisaattori on mennyt rik-ki. Erik Mälkki kertoi, että Vattenfall tarkistaa laitteen toiminnan ja tarvittaessa huoltaa sen kuntoon.

Suositus 12: Virkistyskäytön ohjaus

Janne Kärkkäinen kertoi, että ympäristökeskuksen laatima Lammassaaren käyttö- ja hoitosuunnitelma on hyväksymisvaiheessa. Lammassaareen on suunnitteilla laituri, mahdollisesti kotakin. Kalastusalueen edustaja totesi, että varustuksen rakentamiseen pyritään saamaan Leader-rahaa.

Suositus 13: Tiedottaminen

Toivo Korhonen tiedotti viestissään, että Kalaan Ilomantsiin –opasta julkais-taan edelleen Koitajoen kalastusalueen kanssa yhteistyössä. Painos tulee olemaan 6000 kpl.

Suositus 14: Suositusten täytäntöönpanon ja vaikutusten seuranta

Janne Kärkkäinen esitteli aiemmin kokouksessa seurantaohjelmaa ja mittareita ja toteutumisen seurantaa kehitettyä exel- pohjaista ohjelmaa.

Suositus 15: Vesiluonnon tilan seuranta

Seurantaryhmälle esiteltiin Heikki Pönkän viesti, jossa Pönkkä ehdotti, että lin-nuston seurantaa tehtäisiin jatkossa säännönmukaisesti ja pienimuotoisin sel-vityksin suurten ja harvoin toteutettavien selvitysten sijasta. Ehdotus sai kan-natusta. Janne Kärkkäinen ilmoitti, että Pohjois-Karjalan ympäristökeskus so-pii selvityksen tilaamisesta ja toteuttamisesta.

Suositus 16: Laajennettu vedenlaadun seuranta

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus jatkaa aloitettua seurantaa entiseen tapaan.

Suositus 17: Suositusten vaikutukset alapuoliseen vesistöön tutkitaan Pohjois-Karjalan ympäristökeskus järjestää vuoden 2008 aikana kokouksen Siikavaaran tiehoitokunnan kanssa, missä keskustellaan yksityistien sillan käyttöongelmasta Ala-Koitajoen ohijuoksualueen aikaan. Janne Kärkkäinen totesi, että ongelma johtuu sillan väärästä mitoituksesta.

Suositus 18: Selvitys Koitereen muikkukannoista
Todettiin, että tämän suosituksen eteneminen käsiteltiin jo suosituksen 8 yhteydessä.

Suositus 19: Kalojen elohopeapitoisuuksien tutkimus ja seuranta
Suositusta toteutetaan aiemman seurantakäytännön mukaisesti.

Suositus 20: Selvitys veden nousemisesta jäälle
Janne Kärkkäinen kertoi, että Pohjois-Karjalan ympäristökeskus järjestää ohjeistuksen vedenkorkeuden havaintoille. Raimo Maksimainen kertoi, että hän selvittää omien kontaktiensa kautta tehtävään sopivan havainnoijan ja ilmoittaa hänen yhteystiedot ympäristökeskukseen.

Suositus 21: Selvitys tulvavesien padottamisen vaikutuksesta
Suositukseen palataan seurantatyön myöhemmässä vaiheessa.

Suositus 22: Muut mahdolliset lisäselvitykset tai tutkimukset
Seurantaryhmä totesi, että tällä seurantakauden jaksolla ei ole ilmennyt tarvetta muille tutkimuksille.

6. Ilmastonmuutoksen vaikutukset

Janne Kärkkäinen esitteli SYKEN tutkimustuloksia ilmastonmuutoksen vaikutuksista Pielisellä ja Koitereella. Mallin mukaan kevään tulvahuippu laskisi ja kesät muuttuisivat kuivemmiksi. Lumen vesiarvo laskisi tulevien vuosikymmenten aikana alle puoleen tai jopa kolmasosaan nykyisestä. Talvivirtaamat tulisivat kuitenkin kasvamaan huomattavasti.

7. Seuraava kokous

Seuraava seurantaryhmän kokous pidetään 4.6.2008 klo 10 Ilomantsin Käenkosken erämatkailukeskuksessa. Ympäristökeskus lähettää erillisen kutsun lähempänä ajankohtaa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen noin kello 13.00.

Joensuussa 31.12.2007

Janne Kärkkäinen
Janne Kärkkäinen
Puheenjohtaja

Jukka Nykänen
Jukka Nykänen
Sihteeri